

Samrådsredogörelse Biotopskyddsområde Olovslunden

Innehåll

Sammanfattning	1
Bakgrund	2
Förslagets syfte och huvuddrag	2
Hur samrådet bedrivits	2
Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstagande	2
Statliga och regionala myndigheter och förbund	2
Länsstyrelsen i Stockholms län	2
Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar	3
Bromma stadsdelsnämnd	3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	3
Exploateringsnämnden	5
Kulturnämnden	5
Idrottsnämnden	5
Sakägare enligt fastighetsförteckning	6
Exploateringskontoret	6
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	6
Föreslagna förändringar	6

Sammanfattning

Biotopskyddsområdet syftar till att bevara och på sikt utveckla de naturvärden som är knutna till vattenmiljön i Olovslunden och de omgivande livsmiljöerna för groddjur och fladdermöss.

Beslutsförslaget sändes ut på samråd 2024-03-13 - 2024-05-30.

Under samrådet har sex yttranden inkommit. Samtliga remissinstanser tillstyrker beslutsförslaget. Några synpunkter i sak framfördes, framför allt vad gäller formulering av beslutsstycket i förslaget till beslut samt förtydligande i avsnittet om grund för beslutet och formuleringar i avsnittet om skötsel.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet har kontoret gjort vissa ändringar av formuleringar i beslutsstycket samt i avsnitten om grund för beslutet och skötsel. Vidare har några

redaktionella ändringar gjorts i bilaga 3 *Beskrivning av biotopskyddsområdet och områdets skötsel* där även stycket om historisk markanvändning och kulturhistoriska värden har kompletterats.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Biotopskyddsområdet syftar till att bevara och på sikt utveckla de naturvärden som är knutna till vattenmiljön i Olovslunden och de omgivande livsmiljöerna för groddjur och fladdermöss. I området ska större vattensalamander och andra hotade eller missgynnade groddjur samt fladdermöss kunna fortleva.

Hur samrådet bedrivits

Samråd om förslag till biotopskyddsområde Olovslunden har hållits med Länsstyrelsen och med berörda sakägare samt med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, kulturnämnden och idrottsnämnden från 13 mars till 30 april 2024. På begäran av flera förvaltningar förlängdes samrådstiden till den 30 maj 2024. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under samrådet. Stadsbyggnadskontorets kommentarer och ställningstagande redovisas i kursiv stil efter varje ämne.

Statliga och regionala myndigheter och förbund

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen förutsätter att kommunen ser så att biotopskyddet är kompatibelt med detaljplanen för Olovslunden. I beslutsstycket på s. 3 bör skrivas ut vilken biotoptyp som skyddet avser. Eftersom det finns fornlämningar i området kan skötsel vid dessa, exempelvis röjning, vara viktiga för att bevara och synliggöra de kulturhistoriska värdena i området.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Beslutet har kompletterats med ett stycke om gällande planer och stadsbyggnadskontorets bedömning att inrättande av ett biotopskyddsområde är förenligt med gällande stadsplanen. Beslutsstycket har kompletterats med information om vilken biotoptyp som ska skyddas. Texten under stycket skötsel (s. 7) och i bilaga 2 (s. 17) har kompletterats.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade den 25 april 2024 att godkänna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på inrättandet av ett biotopskyddsområde för Olovslunden. Förvaltningen arbetar idag aktivt med åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden och skydda salamanderbeståndet i Olovslundsdammen.

Förvaltningen föreslår följande tillägg till förslaget:

Under rubriken Naturvårdsförvaltning och tillsyn beskrivs att exploateringsnämnden står för obligatoriska investeringar såsom gränsmarkering och skyltning av biotopskyddsområdet samt att ansvaret för skötsel och underhåll i övrigt fördelas i enlighet med överenskommelser inom staden. Förvaltningen menar att exploateringskontoret även bör ansvara för någon typ av färdigställande skötsel eller ”nollställning” av området och att stadsdelsförvaltningen därefter upprätthåller driften enligt föreskrifterna.

Under rubriken Skötsel vill förvaltningen tillägga att det även bör förhindras att trädgårdsarter (rymlingar) sprider sig i naturmarken och konkurrerar ut det naturliga örtskiktet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Frågan om finansiering av ”nollställning” av området lyfts i tjänsteskrivelse och hanteras i ett separat beslut av exploateringsnämnden. Under rubriken Skötsel (Bilaga 3) har ett stycke om bekämpning av invasiva arter och andra trädgårdsrymlingar lagts till.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnd beslutar att godkänna miljöförvaltningens synpunkter som svar på remissen.

Förvaltningens synpunkter

Olovslundsdammen i Bromma utgör en viktig lek- och uppväxtlokal för vattensalamandrar, både större och mindre. Närområdet erbjuder goda förutsättningar för hela salamandrarnas livscykel och har en viktig funktion inom stadens gröna infrastruktur. Området är också identifierat som en livsmiljö för skyddsvärda arter i Stockholms ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO).

Miljöförvaltningen ställer sig positiv till stadsbyggnadsnämndens förslag till beslut om biotopskydd av Olovslundsdammen med omgivande natur. Beslutet är i linje med nämndernas budgetuppdrag att inrätta fem biotopskyddsområden i enlighet med tidigare utredning.

Miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret har kommit överens om föreslagen gränsdragning.

Förvaltningen föreslår att det i beslutsformuleringen förtydligas enligt vilken biotoptyp i bilaga 3 i förordningen (1998:1252) om områdesskydd som området ska få sitt skydd. Till exempel enligt nedan:

”Med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken och 7 a § förordningen (1998:1252) om områdesskydd beslutar kommunfullmäktige i Stockholms kommun den XX månad 202X att Olovslundsdammen med omgivande livsmiljöer, vars gräns markeras i terrängen och beslutskarta (bilaga 2), ska utgöra ett biotopskyddsområde för biotoptypen *Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad.*”

Under rubriken Grund för beslut kan följande stycken läggas till:
”För att ett område ska kunna bli biotopskyddsområde måste det överensstämma med någon av de 19 biotoptyper som är definierade i Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Ett biotopskyddsområde är normalt cirka 2-10 hektar stort.”

Området i Olovslund stämmer in på biotoptypen *Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad.*”

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Beslutsformulering har ändrats enligt förslaget. Under rubriken ”Grund för beslutet” har följande stycken lagts till ”För att ett område ska kunna bli biotopskyddsområde måste det överensstämma med någon av de 30-tal biotoptyper som finns med i bilaga 2 och 3 i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Området i Olovslund stämmer in på biotoptypen Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad.”

Exploateringsnämnden

Exploateringskontoret har inga synpunkter på ”Förslag till beslut om inrättande av biotopskyddsområde Olovslunden på del av fastigheterna Åkeshov 1:1 och Ålsten 1:1 i Stockholms kommun” med diarienummer 2023-15630.

Kulturnämnden

Stadsmuseet har kommit in med följande yttrande:

Kulturhistoriskt värde

Olovslundens kulturhistoriska värden är knutna till olika tidslager. Spåren av de tidigaste människorna som levde i Bromma syns i dagens fornlämningar. Det äldre tallbeståndet och de bredkroniga ekarna vittnar om den agrara tiden då området var ett halvöppet beteslandskap. Det sena 1920-talets parkanläggning har stort kulturhistoriskt värde och illustrerar hur naturlandskapet vid tiden betraktades som en tillgång i gestaltningen. Berg sparades och det äldre trädbestånd gallrades. En tidigare lertäkt omvandlades till en naturdamm och knöts samman med en plaskdamm för barnen. Öppna gräsfält, dungar och solitärer med skuggande inhemska träd och buskar, samt en lekplats i den södra delen tillgodosåg de nyinflyttade familjernas behov av grönska, luft och rekreation. Olovslunden och Olovslundsparken utgör ett tidigt och välbevarat exempel på den modernistiska trädgårdskonstens intåg i Stockholms offentliga parker, en form som kom att vara tongivande under större delen av 1900-talet.

Stadsmuseets synpunkter:

Stadsmuseet gavs i ett tidigt skede möjlighet att komma med synpunkter som har beaktats i förslaget. Till stor del bedöms skötselinsatserna inom det föreslagna området även gynna Olovslundens kulturhistoriska värden.

Sid 7. I förslaget anger: ”Vid skötselåtgärder är det viktigt att värna befintliga fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i området”. Det är ett lagkrav att fornlämningar inte får komma till skada (2 kap. KML) och bör formuleras starkare. Ex.

”Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar får inte komma till skada vid skötselåtgärder. Råder osäkerhet kring en viss åtgärds påverkan på fornlämningar måste länsstyrelsen kontaktas.”

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stycket Skötsel har kompletterats enligt önskan.

Idrottsnämnden

Idrottsförvaltningen är positiva till att Olovslunden blir ett biotopskyddsområde med tanke på de naturvärden som beskrivs och nyttan som salamanderdammen har haft och kan komma att få vid flytt och återetablering på närliggande platser.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Idrottsförvaltningen har varit med och anlagt ett stort antal groddjursdammar i Stockholm och anser att deras värde ur ett ekologiskt och pedagogiskt perspektiv är mycket stort, framförallt i en allt mer urban miljö. Spridningsvägarna för dessa djur blir allt svårare och att skydda de viktigast och mest välfungerande habitaterna blir därför extra viktigt. I skapandet av detta biotopskydd bör det framgå och finnas utrymme för att Olovslundsdammen kan användas som donator vid flytt av vattensalamander till andra småvatten i närområdet. Detta har tidigare genomförts framgångsrikt då salamandrar från plaskdammen kunde flyttas och lägga rom i andra groddammar i Bromma - [Salamander – Faunaflora 2014-1.pdf \(stockholm.se\)](#). Denna nytta kan bli mycket viktig i framtiden och det bör då finnas undantag för denna typ av åtgärd. I övrigt stöder förvaltningen förslaget och anser det vara en välgrundad och viktig åtgärd.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Större och mindre vattensalamander är fridlyst enligt 4a respektive 6 § artskyddsförordning i hela landet. Den större vattensalamandern är också upptagen i EU:s Habitatdirektivs bilaga 2 och 4. Flytt av vattensalamander kräver både tillstånd/dispens från Jordbruksverket och länsstyrelsen. Om salamanderpopulationen i Olovslundsdammen är av tillräcklig storlek att användas som källa för flytt av individer måste avgöras från fall till fall. Om salamanderpopulationen är tillräckligt stor skadar flytten inte naturmiljön och kräver därmed ingen dispens.

Sakägare enligt fastighetsförteckning**Exploateringskontoret**

Exploateringskontoret har inga synpunkter på ”Förslag till beslut om inrättande av biotopskyddsområde Olovslunden på del av fastigheterna Åkeshov 1:1 och Ålsten 1:1 i Stockholms kommun” med diarienummer 2023-15630

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Från de inkomna synpunkterna har inga intressekonflikter kunnat identifieras.

Föreslagna förändringar

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet har följande frågor att studerats vidare:

- Dialog har förts med exploateringskontoret kring nollställning av biotopskyddsområdet. Kostnader för bekämpning av invasiva arter och andra trädgårdsrymlingar kommer att hanteras tillsammans med kostnader för skyltning och gränsmarkering i projektets genomförandebeslut.
- Behov av undantagsformulering för att kunna använda Olovslundsdammen som källa för flytt av vattensalamander till andra områden har diskuterats med miljöförvaltningen. Miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret ser inget behov av en sådan undantagsformulering då lämplighet att använda Olovslundsdammen som källa måste avgöras från fall till fall och beror på populationens storlek. Dispens från både fridlysning och infångning/transport måste sökas hos länsstyrelsen.

Kontoret har gjort följande ändringar i förslaget till biotopskydd:

- Beslutsformuleringen har ändrats till ”Med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken och 7 a § förordningen (1998:1252) om områdesskydd beslutar kommunfullmäktige i Stockholms kommun den **XX månad 202X** att Olovslundsdammen och angränsande landmiljöer, vars gräns markeras i terrängen och beslutscharta (bilaga 2), ska utgöra ett biotopskyddsområde för biotoptypen *strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad*. Arealen är ca 3,5 hektar.”
- I avsnittet ”Grund för beslutet” har lagts till: ”För att ett område ska kunna bli biotopskyddsområde måste det överensstämja med någon av de 30-tal biotop typer som finns med i bilaga 2 och 3 i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Området i Olovslund stämmer in på biotoptypen *Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad*.” Även ett stycke om gällande planer har lagts till: ”I gällande stadsplan från 1944 är större delen av biotopskyddsområdet reglerat som *Allmän plats, planterad*, då begreppet *Natur* inte användes före plan- och bygglagens tillkomst 1987. Ytan för den gamla lertakten saknar bestämmelser i planen. Att inrätta biotopskyddsområde i området bedöms vara förenligt med stadsplanen.”

- I avsnittet ”Skötsel” har följande formulering lagts till
”Inom området finns två registrerade fornlämningar i form av stensättningar och en övrig kulturhistorisk lämning. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar får inte komma till skada vid skötselåtgärder. Råder osäkerhet kring en viss åtgärds påverkan på fornlämningar måste länsstyrelsen kontaktas.”
- Avsnittet ”Ärendets beredning” togs bort (Ett avsnitt om ärendets beredning finns med i tjänsteutlåtandet.)
- I bilaga 3 har redaktionella ändringar genomförts. Vidare har ett stycke om historisk markanvändning och kulturhistoriska värden lagts till.
- Stycket om skötsel har kompletterats med följande texter:
”Invasiva arter och andra trädgårdsrymligar ska regelbundet eftersökas och bekämpas så fort de upptäcks för att förhindra att de sprider sig i naturmarken och konkurrerar ut det naturliga örtskiktet. ”
”Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar får inte komma till skada vid skötselåtgärder. Råder osäkerhet kring en viss åtgärds påverkan på fornlämningar måste länsstyrelsen kontaktas. Samtliga lämningar hålls fria från sly.”

Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovanstående revideringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Carolina Fintling Rue
Enhetschef,
strategi och utveckling

Gundula Kolb
Stadsbyggnadsstrateg